

Nr 255.

Av herr **Lindblom m. fl.**, om överförande på indragningsstat av vissa egnahemsdirektörer hos lantbruksnämnderna.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1948 överfördes med verkan fr. o. m. den 1 juli s. å. på övergångsstat med tjänstgöringskyldighet inom statens lantbruksorganisation 12 egnahemsdirektörer. Övriga förutvarande egnahemsdirektörer, 13 till antalet, hade tidigare befordrats till lantbruksdirektörer. Den sålunda verkställda gällringen inom kåren var för de därav berörda mycket påfrestande och väckte stark misstämning inom de agromotbildade tjänstemännens organisationer och stor uppmärksamhet inom tjänstemannakretsar på det hela taget och var även föremål för debatt i riksdagen.

Det förtjänar här anföras vad departementschefen uttalade i Kungl. Maj:ts proposition nr 149 år 1948 angående organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets område m. m.: »Med hänsyn härtill anser jag det skäligt, att de egnahemsdirektörer, som ej i samband med omorganisationen utnämnas till lantbruksdirektörer eller erhålla tjänst i högre lönegrad inom den bostadspolitiska organisationen, skola överföras å övergångsstat såsom egnahemsdirektörer i lönegrad Ca 27 och med skyldighet att tjänstgöra inom bostads- eller rationaliseringsorganisationen.»

I jordbruksutskottets utlåtande nr 27 över samma kungl. prop. uttalar utskottet på denna punkt följande:

»Utskottet finner det under sådana förhållanden befogat, att i samband med omorganisationen av rationaliseringsverksamheten frågan överväges om särskilda övergångsanordningar för de egnahemsdirektörer, som ej i samband med omorganisationen befordras till lantbruksdirektörer eller inom den bostadspolitiska organisationen erhålla tjänst i högre lönegrad än den de nu inneha.» Dessa uttalanden godtogos utan anmärkning av riksdagens båda kamrar.

Det är sålunda odisputabelt så, att statsmakterna menat och uttalat sig för att vissa av egnahemsdirektörerna, vilka så önskade, skulle tagas i anspråk såsom direktörer hos de nyinrättade länsbostadsnämnderna, för vilka befattningar de på grund av sin förutvarande verksamhet måste ansetts särskilt väl kvalificerade. Samtliga länsbostadsdirektörsbefattningar ha nu blivit tillsatta, varvid emellertid endast en egnahemsdirektör, nämligen i Gotlands län, erhållit dylik befattning.

I innevarande stund har allt hopp om att vinna av statsmakterna i utsikt ställda chefsbefattningar som länsbostadsdirektörer upphört. Läget är sålunda nu ett annat än då statsmakterna senast hade att behandla de överblivna egnahemsdirektörernas ställning.

Den nuvarande tjänstgöringen hos lantbruksnämnderna har inneburit starka såväl psykiska som fysiska påfrestningar. Av vederbörande själva och hela deras omgivning samt befolkningen inom länet har placeringen själfallet kommit att betraktas som en degradering. I många fall är tjänstgöringen förlagd till samma lokaler som tidigare, dock med den skillnaden, att den förutvarande chefen fått överlåta sitt ämbetsrum till en annan merendels yngre kraft. Personalen, som, visserligen utökad, dock i stor utsträckning är densamma som egnahemsnämndernas tidigare och som varit van att underordna sig egnahemsdirektören, får nu se denne — den tidigare chefen — i underordnad ställning. För egnahemsdirektörerna måste detta kännas bittert och deprimerande och med hänsyn till tidigare väl vitsordad tjänstgöring vara svårförståeligt. Det bör i detta sammanhang påpekas, att icke någon av dem under hela sin tjänstetid beträffs med tjänstefel eller andra anmärkningar i tjänsten.

Flera av egnahemsdirektörerna ha drabbats av ohälsa. Mycket talar för att denna förorsakats av de starka psykiska påfrestningarna, som blivit en följd av de omvälvningar, som skett i deras tjänsteförhållanden och hela livsföring. Den psykiska påfrestningen har i flera fall ytterligare skärpts genom att tillsättandet av vissa länsbostadsdirektörstjänster lät vänta på sig avsevärd tid.

Sådana förhållanden, under vilka här ifrågavarande egnahemsdirektörer förflyttats till tjänster, som de icke sökt eller i övrigt åstundat, synas sakna tidigare motsvarighet inom svensk statsförvaltning. Visserligen har förflyttning av chefstjänstemän till andra befattningar tidigare ägt rum, men detta synes — i motsats till vad här varit fallet — ha skett i samråd med vederbörande tjänsteman och med bibehållande av den tidigare befattningens karaktär.

Vederbörande egnahemsdirektörer ha haft anledning att utgå från att statsmakterna avsett att giva övergångsstatsplaceringen endast provisorisk karaktär. En sådan anordning kunde anses motiverad i fråga om de egnahemsdirektörer, som efter något år inginge i pensionsåldern, eller dem, som inom den närmaste tiden skolat övergå till bostadsorganisationen. Sedan nu emellertid egnahemsdirektörerna uteslutits vid utseende av länsbostadsdirektörer, har det som från början troligen avsetts utgöra undantag blivit regel. Med hänsyn härtill synes det ofrånkomligt, att frågan om de övertaliga egnahemsdirektörernas ställning nu upptages till förnyad prövning.

I en till lantbruksstyrelsen ställd skrivelse har Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund påyrkat att 7 egnahemsdirektörer måtte överföras på indragningsstat. Denna framställning föranledde lantbruksstyrelsen att ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om bifall till densamma. I lantbruksstyrelsens hemställan vitsordas vad i förbundets skrivelse anförts rörande

egnahemsdirektörernas tjänstgörings- och arbetsförhållanden vid lantbruksnämnderna. Styrelsen säger sig vilja framhålla, »att de förutvarande egnahemsdirektörernas anknytning till lantbruksnämnderna såsom tjänstemän med huvudsakligen konsulentgörömål medfört misstämning hos dessa befattningshavare och till följd härav även på vissa håll svårigheter för lantbruksdirektörerna i deras egenskap av chefstjänstemän. Med kännedom om dessa förhållanden och med hänsyn till de ifrågakvarande egnahemsdirektörernas i allmänhet höga ålder och i vissa fall även bristande hälsa anser sig styrelsen icke kunna ställa sig avvisande mot deras begäran att överföras på indragningsstat». Denna lantbruksstyrelsens hemställan har icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

De egnahemsdirektörer, vilkas överförande på indragningsstat påyrkas, upptagas här nedan med angivande av födelseår och nuvarande löneförhållanden.

	Födelseår	Orts- grupp	Löne- klass	Uppflyttning i löneklass d.	Nuvarande månadslön kronor
Lennart Andersson	1887	3	30	1.7.1948	1 216:—
Harald Gustafson	1890	2	30	1.7.1948	1 178:—
B. A. Nilsson	1888	3	30	1.7.1948	1 216:—
Helmer Olla	1895	3	29	1.1.1949	1 158:—
Ivar Risberg	1896	5	30	1.7.1948	1 312:—
Eric Wizén	1892	5	29	1.9.1949	1 234:—
David Pählman	1888	3	30	1.7.1948	1 216:—
<hr/>					Summa 8 530:—

I Risbergs månadslön ingå 20 kr./mån. som kallortstillägg.

Med anledning av vad sålunda ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta

att ovannämnda egnahemsdirektörer hos lantbruksnämnderna

från den 1 juli 1950 överföras på indragningsstat, samt

att för detta ändamål för budgetåret 1950/51 ett anslag av 103 000 kronor beviljas.

Stockholm den 26 januari 1950.

E. A. Lindblom.

Einar Persson.

Bernhard Näsgård.

John Björck.

Hjalmar Nilsson,

Hugo Osvald.

Alnarp.

P. J. Näslund.

And. Sundvik.

Ragn. Bergh.

P. G. Lundgren.

Emil Petersson.